

פרשת האזינו

שבת שובה ויום הקדוש

ז' תשרי תשפ"ז

שנה י"ח גליון תתכ"ד



עטרת שלום

קול קאמרא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ו

שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל (לב ה)

תחת אשר היו במלואותם, וזהו ממש ענין העבודה צורך גבוה, כי יותר ממה שהילד רוצה לינק אמו רוצה להניק לו, והרי האדם במעשיו הטובים יונק מהשדים העליונים, וגורם להריק עליהם שפע ברכה, והפכו הוא החוטא, כי בסבת חטאו ומניעת יניקתו ממקום שורש נשמתו, גורם שימנע השפע העליון מלידו שם במקום שהוא שורש נשמתו, וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון מ"ג וז"ל: ומאן דאתבטל מפריה ורביה, כאלו אחזר להיא ארץ יבשה, ומנע ברכאן מינה, כל חד לפום דרגיה, מאן דפגים לתתא, פגים לעילא, לאתר דאתגור נשמתיה, עכ"ל. הרי מבואר בדמקום שורש נשמתו דוקא הוא דפגים ומנע ברכאן, והיינו מניעת השפע בבחינה השייכה אל התחתונים, אבל לא בבחינת השפע העצמי של העליונים עיי"ש.

עבירות שבין אדם לחבירו גורם פירוד למעלה בספירות העליונות

וזהו אמרו שחת לו לא כתרוממו חבילו להון ולא ליה, היינו שהפגם של בין אדם למקום אינו פגם למעלה בעצם, רק פוגם בשורש נשמתו שמונע לו השפע. אבל בניו מומם היינו כשעובר על עבירות שבין אדם לחבירו שהם בניו של מקום, בזה גורם מומם ופירוד למעלה בספירות העליונות כביכול, כמו שפירשנו לעיל, כל מאן דאפריש חד מן חבריה, אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. היינו מי שמפריש חד מן חבריה היינו שאינו שלם בין אדם לחבירו, כאילו אפריש בך.

משפיע לכל אחד ואחד ברוחניות ובגשמיות

והנה אאמו"ר צוק"ל בעל ההילולא היה נאה דורש ונאה מקיים, שהיה מצוין ונוהר מאוד בבין אדם לחבירו, שלא היה מדבר על אף אדם בישראל שום דבר רע, ואדרבה היה דורש טוב לעמו שהיה משפיע לכל אחד ואחד הן ברוחניות והן בגשמיות, כדי שלא יחסר לשום אדם שום דבר, ע"י שפיר ממונו וגופו ונפשו לטובתם של אחרים.

הקב"ה יעזור שזכותו יגן עלינו, שנזכה לילך ולהתדבק בדרכיו הקדושים, כפי מה שחקק וכתב בספריו הקדושים, ועי"ז נזכה לביאת גואל צדק בב"א.

רעוא דרעיון תשפ"ו לפ"ק

שלם בין אדם לחבירו, כאילו אפריש בך אז גם בין אדם למקום אינו עוד בשלימות.

ויהי ממהרת וישב משה לשפט את העם

ועל פי זה פירש אאמו"ר זלה"ה, על מה שפירש רש"י על הפסוק ויהי ממהרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב' (שמות יח ג). שמוצאי יום הכפורים היה, כך שנינו בספרי, ומהו 'ממהרת' למחרת רדתו מן ההר. שלכאורה קשה למה תיכף ומיד אחר יום הקדוש והנורא, לא היה למושה רבינו לעשות שום דבר רק 'לשפט את העם'. אלא שמושה רבינו רצה לומר בזה לבני ישראל, שאל יחשבו כשם שעבירות של בין אדם למקום עיצומו של יום מכפר, כמו כן גם עבירות של בין אדם לחבירו ג"כ יכפר היום הקדוש והנורא, ולזה תיכף ומיד וישב משה לשפט את העם' שהם על דברים של בין אדם לחבירו, להורות שיום הקדוש אינו מכפר על בין אדם לחבירו, רק צריך לרצות את חבירו, ועל ידי זה יהיה גם על בין אדם למקום כפרה בשלימות עיי"ש.

עבירות של בין אדם למקום פוגם בשורש נשמתו

לפי זה יש לפרש שהפסוק הזה מדבר משני סוגי עבירות הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו, וזהו שחת לו לא מדבר על עבירות של בין אדם למקום, והנה אדם שעבר עבירות של בין אדם למקום, אינו פוגם למעלה רק פוגם לשורש נשמה של האדם, כמבואר בספר שומר אמונים הקדמון (ויכוח שני אות עט) וז"ל: ועתה לא יקשה כלל מה שכתוב בפסוקים הנוכחים, כי מאחר דשפע העליונים של צורך עצמם וחיותם נמשך להם לעולם מבלי שום מונע, כי אין במעשה התחתונים כח לגרום בעליונים חסרון שפע קצבתם, ולא אף גם לחוסף שפע עליהם, לכן אמר 'אם חטאת מה תפעל בו' שהרי פגם החוטא אינו פועל בו בעצם, דהיינו בבחינת קצבתו הקבועה לו לנאצל מהאין סוף, וכן 'אם צדקת מה תתן לו' דאין הצדיק מוסיף שפע לנאצל בבחינתו העצמית כנוכח, כי כל מה שגורם האדם לחוסף או לגרוע בספירות, אינו אלא בבחינת השפע שמקבלים הספירות לצורך השפעת התחתונים. והרי זה דומה לאם הילד היונק, כי כל עוד שיוסף הילד ליינק, יוסיפו לו דדיה לימלאות חלב, ובהעצור כח הילד למוץ ולא יינק עוד, גם השדים לא יבא חלב אליהן, ויהיו ריקות

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק אדמו"ר שליט"א

חבילו להון ולא ליה

פרש"י שחת לו וגו' כתרוממו חבילו להון ולא ליה. בניו מומם בניו היו והשחתה שהשחיתו היא מומם. בניו מומם מומם של בניו היה ולא מוממו.

עד שירצה את חברו

והנראה לי לפרש המקראי קודש הללו, עפ"י מה שפירש בזה אאמו"ר הגה"ק רבי שלום מקאמרא זלה"ה בספה"ק נשמת שלום (מועדים דף שכא), שהיום הוא יומא דהילולא דיליה זיע"א, דזה איתא במסכת יומא פרק יום הכפורים (פ"ח מ"ט), עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה 'מכל חטאתיכם לפני הוי"ה תטהרו' (ויקרא טז ל) עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו.

קודם תשובה על בין אדם לחבירו ואח"כ על בין אדם למקום

ונראה שכל זמן שלא עשה עוד אדם תשובה על בין אדם לחבירו אז גם עברות של בין אדם למקום אינו מכופר בשלימות, כמו ששמעתי בשם אדם גדול על מש"כ 'שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך כי כשלת בעונך' (הושע יד ב) שמרמו שמקודם צריך האדם לעשות תשובה על בין אדם לחבירו, ואח"כ יעשה תשובה על בין אדם למקום, וזהו 'שובה ישראל' שמקודם יעשה תשובה על בין אדם לחבירו, ואח"כ יעשה תשובה 'עד להוי"ה אלקיך' על בין אדם למקום.

רוח המקום תלוי לפי רוח הבריות

ויש להביא ראיה לדבריו, ממה שאמרו חז"ל במסכת אבות (פ"ג מ"י) כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו. רואים שרוח המקום תלוי לפי רוח הבריות. ובה יש לרמוז מה שכתוב בפתח אליהו (תיקוני דף יז), כל מאן דאפריש חד מן חבריה, אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. היינו מי שמפריש חד מן חבריה היינו שאינו

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (לב א)

אפשר לומר ולרמוז את הפסוק הזה, דזה איתא במסכת יומא פרק יום הכפורים (פ"ח מ"ט), עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה (ויקרא טז) 'מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו' עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. שאדם הישראלי צריך לעשות קודם תשובה בין אדם לחברו, וצריך למחול לו, ואם הוא חייב ממון לחבירו צריך לשלם, ואם ח"ו גנב וגול צריך להחזיר לו כל מה שנטל ממנו, ואם עשה תשובה בין אדם לחברו אז אפשר לו לעשות תשובה בין אדם למקום.

והרמז בזה שמעתי בשם רב גדול שכתוב 'שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך כי כשלת בעונך' (הושע יד ב) שקודם יעשו תשובה בין אדם לחברו ואחר כך למקום, וזה 'שובה ישראל' מקודם, ואח"כ 'עד הוי"ה אלקיך' ודו"ק. וזה נראה לי לפרש כאן **האזינו השמים ואדברה** שהוא לשון קשה, דהיינו אם אתה רוצה לעשות תשובה בין אדם למקום בחינת **האזינו השמים ואדברה**. צריך מתחילה לעשות תשובה בין אדם לחברו בחינת **ותשמע הארץ** שקודם צריך אתה לעשות תשובה מדברים הארציות, **אמרי פי** שאני כביכול אמרתי שקודם צריך לעשות תשובה בין אדם לחברו.

מעשה שלום' מהר"ש מקאמרנא

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (לב א).

אפשר לומר בדרך רמז, מה כפילות הלשון. על פי מה שמובא בסידור בית יעקב בפירוש של יריעות שלמה ממרן הגה"ק שלמה קלוגער זי"ע, על הפסוק באשרי, 'רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם' (תהלים קמה יט) וזה לשון הזהב: נראה לי על דרך שאיתא בש"ס (תענית כה). גבי רבי חנינא בן דוסא שהתפלל, ונתנו לו רגל של זהב, ואח"כ חזר והתפלל שיקחו ממנו בחזרה, ואמרו שם שגדול הנס האחרון יותר מן הראשון, דמן השמים מוהב נבי, ושקיל לא שקלי. וזה שאמר הפסוק שמתחילה 'רצון יראיו יעשה' כיון שהם רוצים שיתנו להם שכרם בעולם הזה נותנים להם, ואחר כך 'ואת שועתם ישמע ויושיעם' שצועקים שלא יהיה נחסר להם משכרם בעוה"ב, כי יותר טוב שיהיה שכרם בעוה"ב משיקבלו בעוה"ז, אז הקב"ה שומע להם ומושיעם בעוה"ב, וחוזר ונטלו, וזה שכתוב 'ואת שועתם ישמע ויושיעם' עיי"ש.

וממילא אפשר להבין גם כן כאן, **האזינו השמים ואדברה** שמבקש בלשון קשה, שמבקש שמוכרח הקב"ה לתת לו מה שמבקש, הגם שבשמים רואים יותר טוב מה שטוב לו, אעפ"כ נותנים לו, ואחר כך כשרואה שלא טוב לו ובקשתו לא היה טוב עבורו, ומבקש שהקב"ה יקבלו בחזרה, הגם שלא לוקחים בחזרה שמן השמים נותנים ולא מקבלים בחזרה, אעפ"כ אם הוא מבקש שיקבלו בחזרה לוקחים אותו בחזרה, וזה **ותשמע הארץ אמרי פי** שאחר כך מבקש מהשם יתברך לא בדרך קשה, רק באמרי פי בתחנונים ידבר רש, שמבקש שיקחו בחזרה, גם לזה שומעים לו ודו"ק. והשם יתברך ירחם עלינו ועל כל בני ישראל לטובה ולברכה שיהיה הכל בחסד וברחמים אכיה"ר.

מעשה שלום' מהר"ש מקאמרנא

ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה

לכאורה קשה הלשון מעבירין, היה צריך לומר

'ממתיקין את רוע הגזירה', מה הלשון מעבירין. ואפשר לרמוז, שזה ידוע שכל הצרות שיש לנו הוא מפני שאנחנו נמצאים בגלות, ובפרט הצרות האחרונות מבני עשו, שהם גורמים הכל בכלל ובפרט, אבל על ידי שאנחנו נעסוק בתורה הקדושה נצא מהגלות. וזהו מה שכתוב (עובדיה א כא) 'לשפוט א"ת הר עשו' היינו שעל ידי א"ת שהם כ"ב אותיות התורה, ישפוט הר עשו, שיעבור כל הרע על עשו, ואז 'והיתה לה' המלוכה'. וזה אפשר לרמוז גם כן, מה שאומרים בתפילת ראש השנה ויום הכיפורים **מעבירין א"ת רוע הגזירה**, א"ת זה כ"ב אותיות התורה הקדושה, שעל ידי לימוד התורה הקדושה, אז **מעבירין רוע הגזירה** מבני ישראל על עשו הרשע ימח שמו וזכרו במהרה בימינו אמן.

נשמת שלום' מהר"ש מקאמרנא

שבת שובה

שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך כי כשלת בעונך (הושע יד ב)

שמעתי מאדוני אבי מורי ורבי הרב הקדוש מו"ה יצחק אייזיק יהודה יחיאל זלה"ה, שכל כך צריך בר ישראל לעשות תשובה לפני הקב"ה, עד שמושרה הקב"ה שכינתו כביכול, על ישראל הזה, ואומר עליו שהוא, כביכול, 'הוי"ה אלהיך'. ולי נראה על פי דבריו הקדושים של רבינו מרן האר"י זלה"ה (בע"ח שער המלכים פ"ז) שכל עונות וחטאים אינם יכולים להגיע אלא עד תפארת ומלכות שהם ו"ה של השם הקדוש, אבל למעלה בשם י"ה ב"ה, אין יכול להגיע שם פגם של חטא ועון של בני ישראל הקדושים, לזה לא כתיב אלא: 'שובה ישראל עד ה' אלהיך' שהוא תפארת ומלכות. 'כי כשלת בעונך' אינו יכול להגיע יותר משם והבן.

'בן בית' מהרא"צ מקאמרנא

שאינו חשוב כל כך. והנה ידוע דיש שלש מדריגות כוללים באדם, נפש, רוח, ונשמה. והנה אדם שעשה עבירה בשוגג, פוגם בנשמה כאלו נעשה במרד, כי הנשמה הוא יקר ערך מדרגה גדולה. וכן אפילו כעושה עבירה במזיד, לפי ערכות הנפש אינו עושה פגם בה, כי אם מה שעושה שוגג בנשמה. לזה, יהיה איזה עבירה שיהיה, הן שעשה בזדון נעשה כל השלש בחינות, חטא בנפש, עון ברוח, פשע בנשמה. והן שעשה בשגגה נעשה פשע לנשמה, עון ברוח, חטא לבחינות נפש. על כן היאות לבקש ולהתוודות על כל עבירה שעשה, הן בזדון הן במשוגה, 'חטאתי עויתי פשעתי', עכ"ל הקדוש הצריך לעניינו.

פירוש לפירוש, ידוע שנפש רוח נשמה כל אחד כלול משלשתם. ואם חטא בשוגג, נרשום בנפש הנפש שוגג, ובנפש הרוח במזיד, ובנפש הנשמה במרד. ואם חטא במזיד, נרשום ברוח הנפש שוגג, וברוח הרוח מזיד, וברוח הנשמה כמרד. ואם חטא במרד, נרשום בנשמת הנפש שוגג, ובנשמת הרוח מזיד, ובנשמת הנשמה מרד. וזה סולת הדברים כפי מה שקבלתי מכתבי אבי מורי הקדוש ז"ל.

'עשירית האפדה' פרשת אחרי מות פרשת ב"ד מהרי"א מקאמרנא

וכתב על זה וז"ל: אבל מורינו האלקי [האריז"ל] האירו עיני בדבר הזה, אשר כתב (סידור האר"י), סדר עבודה של יום כיפור) 'חטאתי' בנפש, 'עויתי' ברוח, 'פשעתי' בנשמה, המה עזרנו להבין. באמת אמרו בגמרא דב"מ סוף פ"ק (ל:): 'הגד לעמי פשעם' אלו תלמידי חכמים, ששגגות נעשה להם כזדונות, 'ולבית יעקב חטאתם' אלו עמי הארצות, שזדונות נעשה להם כשגגות, [ע"כ]. ולכאורה איתגורי מיתגר, וכי בשביל שהמה עמי הארץ ואינם משימים על לב ללמוד תורה, יעברו עבירות במזיד ויחשב להם כשוגג.

אבל יתבאר על פי נכון, דאין זה ביאור לעסק עונש, כי בודאי עם הארץ שעובר במזיד עבירה, עונש יענש כמו תלמיד חכם שעובר במזיד. וכמו כן לתלמיד חכם אין עונש על השוגג כי אם חיוב חטאת, כמו לעם הארץ. אבל זה ידבר בענין הפגם ומסך המבדיל אשר נעשה בעם הארץ, ופגם אשר נעשה בתלמיד חכם. למשל, טיפת רבב שנפל על בגד צמר ועב, אינו ניכר כל כך הכליון של הבגד, ואם מכלה אינו מכלה כי אם בגד צמר עב. וטיפת רבב שנפל על בגד משי היקר, מכלה בגד משי היקר. לזה השוגג של תלמיד חכם, עבור נפש יקרה שלו עושה הפסד יותר מזדון מעשה עם הארץ בנשמתו, כי כליונו בדבר

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי.

באמתחת כתבי קודש של אבי מורי הרב הגדול הצדיק וחסיד גאון אמיתי כבוד שמו מוהר"ר אלכסנדר זצוקללה"ה, מצאתי איזה דברים הראויים לאמרם כאן, והעתקתי לשונו מתוך המשך הדרושים של מעלת השב (זכרון דברים, מאמר ליום הכיפורים ולידיו ד"ה הלכה ג), ובביאור דברי הרמב"ם (תשובה פ"א ה"א), שכתב סדר וידוי לכל יחיד 'חטאתי עויתי פשעתי'. והקשה אבי מורי, דבגמרא (יומא לו:) לא מצינו נוסח הודיו 'חטאתי עויתי פשעתי', אלא לציבור, אבל יחיד אם חטא בשוגג לימא 'חטאתי', ואם במזיד לימא 'עויתי', ואם במרד לימא 'פשעתי', והאריך מאוד בקושיה זאת. דהאיד כשחטא בשוגג יאמר דבר שאינו לפני הבורא יתברך שמו, 'פשעתי', והוא לא מרד לפניו יתברך.



שולחן הטהור

דיני ומנהגי יום הכיפורים

מאה ברכות

וביום הכפורים אי אפשר [להשלים המאה ברכות] אלא לצאת בברכת התפלות של שליו ציבור^א. והוה סידון: ברכת שהחיינו יוצא בשל ש"ץ ושומע כעונה^ב. ארבע ברכות של קריאת שמע, שבע תפלה, ברכות הריח, וברכות אשר יצר, וברכת המפיל, הרי ט"ו ברכות.

ברכת השחר עשרים, דסחר לו העושה לי כל צרכי שאסור לאומרו ביוה"כ הרי ל"ה. ברכות טלית, ופסוקי דמורה, וקריאת שמע, ששה. ארבעה עשר ברכות דשחרית הרי נ"ה. שני ברכות על התורה הרי נ"א. ארבעה עשר דמוסף, ארבעה עשר דמנחה, ארבעה עשר דנעילה, הרי צ"ט. חסר לו אחד משלים באשר יצר או בריה^ג.

'שולחן הטהור' סימן מו ס"ד

ברכה על אכילה

והאוכל ביוה"כ בעת הסכנה לא יברך שום ברכה.

'שולחן הטהור' סימן קצו ס"ב

וכן האוכל ביוה"כ אסור לו לברך שום ברכה חלילה, וכן מוכח מדברי הרשב"א (ח"א סימן תשצד) שמדמה אכילת יוה"כ לכל אכילת איסור שאין מברכין עליו לדעת רבינו, עיין מ"ש אדונינו הקדוש ה"ט (סק"א).

'זר זהב' סימן קצו סק"א

אכל כל דבר איסור באונס, חולה מסוכן, אסור לו לברך לא בתחלה ולא בסוף^ד.

'שולחן הטהור' סימן רד סט"ו

קטן האוכל ביום הכפורים

קטן האוכל ביום הכפורים מברך ומקדש ואומר בברכת המזון יעלה ויבוא, הכל כמבואר בשלחן ערוך (שם) כי אוכל היתר גמור ואוכל ונהנה ושבע, אבל גדול אין בו הנאה של כלום אלא כאכילת לענה וראש ומורורים ואין זה נחשב לאכילה כלל, וכך כתב הרא"ה^ה בהדיא דאפילו במקום סכנה ואונס וביום הכפור

רים לא יברך כלל, כי אין זה אכילה כלל ולא הנאה באין פנים.

'זר זהב' סימן קצו סק"א

באמירת בשכמל'ו יעמוד ויקרא בקול רם

ביום הכיפורים יקרא שמע מיושב, ובעת אמירות 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' יעמוד ויקרא בקול רם, ואין חשש בזה כלל^ו.

'שולחן הטהור' סימן סג ס"ה

יוהכ"פ שחל בשבת

וביוה"כ לא יאמר כלל רק 'מזמור שיר ליום השבת' אחר כל נדרי קודם שהחיינו, ולא יזכיר שום מזמור ופזמון כלל, וכך פסקו אחרונים^ז.

'שולחן הטהור' סימן רסב ס"ב

נוסח התפלה

'רצה ה' אלקינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל בראון ותהי לראון תמיד עבודת ישראל עמך ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים בא"י המחזיר שכנתו לציון^ח. ויש בה ל"ה תיבות מנן אגל"א, ומנין יו"ד ה"י, תהלל י"ה הללויה, ובנוסח אשכנז ל"ד תיבות שלא נמצא מלת 'שעה', ובדברי הר" חיים וויטאל נמצא לומר 'שעה', וביוה"כ יש כוונה על תיבת 'שעה', ויש טועין לומר ביוה"כ שעה, וטעות הוא דנוסח רבינו בכל השנה שעה אלא ביוה"כ יכין הכוונה על שעה^ט.

'שולחן הטהור' סימן קכ ס"ב

אדון עולם

אין חיוב כלל לומר 'אדון עולם' אחר התפלה, וכך ראיתי מנהג בין הצדיקים, והאומרו תבא עליו ברכה, ואנו אין נוהגין לאומרו כי אם בליל יום הכפורים ערבית^י.

'שולחן הטהור' סימן קלב ס"ד

שינה בבית הכנסת

בית הכנסת אין מנהגינו כלל להקל בשום דבר אפילו בשתיית מים^{יא}, וגם ביוה"כ נכון לישן בעזרה ולא בבית הכנסת כלל^{יב}.

'שולחן הטהור' סימן קנא ס"ב

נט"י שחרית

טמא טמא יקרא מי שאינו נוטל ידיו [נט"י שחרית] ביוהכ"פ לגמרי כשאר כל הימים^{יג}.

'זוהר ח' ח"ד דף פט:

ברכת 'העושה לי כל צרכי'

ביום הכפורים אין לומר 'העושה לי כל צרכי', דכל העולם אסורי לעולה, ועל איסורא לא מברכין^{יד}.

'שולחן הטהור' סימן מו ס"ח

מסגרת השולחן

נשיאת כפים

וביוה"כ נושאין [כפים] ג' פעמים, בשחרית במוסף ובנעילה, בין בשבת ובין בחול.

'שולחן הטהור' סימן קכח סכ"ו

ביוה"כ נושאין כפים בשחרית מוסף נעילה, ולא ישנה כלל, וכך נהגו רוב אנשי אשכנזים^{טו} אבותינו ואבות אבותינו.

אם נמשכת נעילה הרבה בלילה אף על פי כן נושאין כפים, הסכמת אחרונים ברכ"י^{טז}.

במנחה יוה"כ אין אומרים 'אלוקינו ואלקי אבותינו', כי אין נשיאת כפים במנחה, והוה הפסק על חנם, הסכמת הרמ"א^{יז} נגד מנהג.

'שולחן הטהור' סימן קכט סע' ב ג ד

'ואני תפלתי' במנחה

ביום הכיפורים אין אומרים [במנחה] 'ואני תפלתי' אפילו כשחל בשבת^{יח}, ואין להאריך לדחות דברי הבל ושטותים מאיש שגה ופתי.

'זוהר ח' ח"ד סג:

פרשת עריית

מי שיודעין בו שבא על עריית ולא עשה תשובה אסור לקרותו לפרשת עריית^{יט}, דהמלכין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"כ כמאמר מלכנו דוד^כ.

'שולחן הטהור' סימן קלח ס"ה

ק"ש בנעילה

כשכבר יצא ידי מצות ק"ש וקורא כקורא בתורה או להגן, מותר לומר אפילו אלף פעמים ביחד פסוק של שמע ישראל ואין כאן חשש, וכן יכול לומר בסליחות קודם אור היום, וביוה"כ בנעילה לא יפול שחרי הגיע זמן ק"ש של ערבית.

'שולחן הטהור' סימן סא ס"ח

להציע מהצלאות ועשבים על הארץ

[כשכרועים] בבית הכנסת הרצופה באבנים, צריכין ביום הכיפורים להציע מהצלאות ועשבים על הארץ.

'אוצר החיים' מצוה ש"נ ויקרא רפ:

לסמוך בקריאת התורה

אם המקרא חלש מאד יכול לישב כגון בקריאה של מנחה ויה"כ ודומה, אבל כל עוד שכחו בו אסור לו דלא למיקם באורז אשר לא יקים דברי התורה הזאת^{כא}, ואם בשאט נפש קרא מיושב לא יצא ידי קריאה^{כב}. ולסמוך על העמוד אם א"א כל כך בנקל שהוא גבר חלש יכול ליסמוך היטב דסמיכה איננו לא עמידה ולא ישיבה והוה כקם ואין כאן אורז^{כג}.

'שולחן הטהור' סימן קמא ס"א

ובין המצרים סוף פ"ב. וכו' ב"שעה"כ (ברכת השחר) ע"ש. מובא בבאה"ט (סימן תקנד סק"א). ודלא כמ"ש בא"ר (סימן תקנד סק"ז) ופמ"ג (שם משכ"ס סק"א) ע"ש.

יד. בלקוטי מהר"ח כתב שכן הוא במהר"ל, וכן הוא מנהג פראג פרנקפורט ורמזינשא.

טו. סק"א, וז"ל וראיתי בספר שאלת יעב"ץ (סימן נא), יצא לישע להלחין בעד גדול מהר"ל דשרי לשאת כפיהם בנעילה בלילה וסמכו עליה באשכנז, טעמא טעין דק"ל (ירושלמי ברכות פ"ד ה"א) כרב דסבר נעילת שערי שמים והיא בלילה, ע"ש עוד.

טז. עיין ברמ"א (סימן קכט ס"ב).

יז. כ"כ בשו"ע (סימן תרכב ס"א)

יח. כ"ה בספר חסידים (סימן תשס"ח) וז"ל: ולא יתכן שחזן יקרא בפרשת עריית אדם שחשוד עליהם, ועל כל דבר שאדם חשוד לא יתכן שיקרא אותו החזן, שאי אפשר שראובן יעמוד ויאמר ארור שובב עם אשת אביו אם חטא ש"מ שלא חטא. ועוד שלא ילבין פניו. ודלא כהכנה"ג (סימן רפב) שכתב דוקא חשוד אבל אם ברור שבא על עריית אם לא שב בתשובה ראוי לקרוא כדי שיתבייש. מובא בא"ר (סק"ג).

יט. כדאינתא בגמרא (ב"מ נט.) ע"ש.

כ. בדברים כן, ובירושלמי (סוטה פ"ה ה"ד), אשר לא יקים, וכי יש תורה נופלת, רבי שמעון בן יקים אומר זה החזן שהוא עומד, ועיין בפרוש הרמב"ן שם ובתוספות (סוטה לו: ד"ר רבי).

כא. עיין מג"א (סימן קמא סק"א).

כב. עיין במג"א (שם סק"א), ובשעה"צ (סק"ד).

א. כ"כ הש"ל"ה (מסכת תמיד נר מצוה עה ד"ה חייב אדם, מסכת יומא עמוד התשובה לו ד"ה ומש"כ להריח), והכנה"ג בהגהות על הטור (סימן מו), ובשו"ע הרב (שם סוף סעיף א').

ב. מדברי רבינו נראה שביוה"כ אין היחיד מברך שהחיינו אלא שיוצא מהש"ץ, והוא כדעת הב"י (סימן תריט סו"ה וכתב הכל בו), והדרכי משה הארוך (שם אות ד'), וכן הש"ל"ה (ריש מסכת יומא ד"ה הילכתא) כתב - ונהגין שהשליח ציבור אומר שהחיינו לאחר כל נדרי, והקהל ענין אמנו, ויכונו לצאת בברכת החזן. ומי שרוצה להגות לברך לעצמו קודם שיסיים שליו ציבור הברכה, וסובר שהוא עדיף שיעשה בעצמו ולא יוציא אותו אחר, לא ישר בעיני, אדרבה ברוב עם הדרת מלך מלכי המלכים הקב"ה, ע"ש. מובא במג"א (שם סק"ג). וכן דעת המקור חיים (שם). אמנם הכל בו (סימן סח לג): מובא בב"י (שם) כתב דשפיר לברך כל אחד ואחד לעצמו, וכן המג"א (שם) כתב - ולי נראה דעכשיו על הרוב אין הש"ץ מכוין להוציא אחרים לכן יברך לעצמו, עכ"ל. וכ"כ בא"ר (שם סק"ב) מובא בפמ"ג (א"א סק"ג). ומדברי רבינו באוצר החיים מובא להלן אין הכרע.

ג. רבינו באוצר החיים שם מוסיף 'ציעית של טלית קטן וטלית גדול', דהיינו שמונה ברכת ציעית של טלית קטן וטלית גדול בנפרד לשני ברכות. עיין במג"א (סק"ח) שכתב - גם מה שכתב [הכנה"ג] לברך על טלית קטן [ביוה"כ פ] לפני עצמו, אין נראה לי להרבות בברכות, עמ"ש סימן רט"ו (סק"ז), עכ"ל. ורבינו שם בסיומן רטו (סעיף א' ובסק"ב) השיג על דברי המג"א שם, ע"ש.

ד. עיין באריכות בזה בשוה"ט (סימן קצו סק"א ו"ה והאוכל).

ה. כן הביא הברכ"י בשו"ע (סק"א) מספר הפרדס לרבינו אשר בר חיים כ"י שער עשירי משם הרא"ה.

כל הזכויות שמורות © יוצא לאור ע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק - מערכת 'עטרת שלום' פקס: 0722-616796. דוא"ל: K7643092@gmail.com